

Richtlijnen voor gebruik

Kleuren, namen en pictogrammen voor afvalscheiding

Inhoudsopgave

1	Basiselementen	3
1.1	Terminologie	3
1.2	Typografie	3
1.3	Kleur	3
2	Toepassing	4
2.1	Wit vlak	5
2.2	Kleurkader	5
2.3	Plastic en varianten	6
3	Do's and don'ts	7
3.1	Do's	7
3.2	Don'ts	8
3.3	Voorbeeld: passende grootte	9
3.4	Voorbeeld: diapositieve toepassing	9
4	Bestanden	10
4.1	Overzicht bestanden	11
5	Gebruiksrecht	13

September 2018

1 Basiselementen

1.1 Terminologie

Voor de afvalstromen geldt de volgende terminologie:

- Papier
- Glas
- GFT en Etenresten
- Kleding en Textiel
- Rest
- Bekers
- Plastic
- Plastic en Drinkpakken
- Plastic Blik Drinkpakken

Van de eerste vier afvalstromen staat de terminologie vast. Aanpassingen en toevoegingen zijn ongewenst.

De keuze van terminologie voor de onderste drie afvalstromen wordt bepaald door de manier van afvalscheiden op de locatie. Het is mogelijk om de term 'Plastic' uit te breiden naar 'Plastic verpakkingen'. De benaming van de andere stromen is dan: 'Plastic verpakkingen en Drinkpakken' en 'Plastic verpakkingen, Blik en Drinkpakken'. Zie hiervoor paragraaf 2.3.

1.2 Typografie

De tekst bij iedere afvalstroom wordt weergegeven in het lettertype Frutiger 65 Bold. Dit 'lettertype' kenmerkt zich door een goede leesbaarheid.

De interlinie (ruimte tussen de regels) is gelijk aan de x-hoogte (de grootte van de kleine 'x') van de letters. De spatiering betreft zopt (in Adobe Illustrator).

1.3 Kleur

Iedere afvalstroom heeft een vaste kleur.

Hieronder worden de kleurwaarden van de meest voorkomende kleursystemen weergegeven.

	Papier	Glas	GFT en Etenresten	Kleding en Textiel	Rest	Plastic	Plastic en Drinkpakken	Plastic Blik Drinkpakken	Bekers
RAL	5015	1023	6017	4008	7012	2004	2004	2004	7047
PMS (c)	285	123	7741	258	Cool Gray 10	1585	1585	1585	Cool Gray 2
CMYK	90/45/0/0	0/20/100/0	80/20/100/10	50/80/0/0	5/0/0/70	0/65/100/0	0/65/100/0	0/65/100/0	5/3/5/11
RGB	0,112,205	255,198,39	65,135,62	150,75,140	100,100,105	255,107,11	255,107,11	255,107,11	208,208,206
Hex	#0070cd	#ffc627	#41873e	#964b8c	#646469	#FF6b0b	#FF6b0b	#FF6b0b	#d0d0ce

2 Toepassing

De afbeeldingen hieronder tonen hoe de basiselementen 'kleur-naam-pictogram' eruit zien op afvalbakken.

Wanneer de kleur van de ondergrond gelijk is aan de kleur van de afvalstroom, wordt een wit vlak met de naam en het pictogram toegepast.

Bij andere ondergrondkleuren (bijvoorbeeld RVS), wordt een wit vlak met een kleurkader, de naam en het pictogram toegepast.

Op de volgende pagina's worden de verschillende opties verder toegelicht.

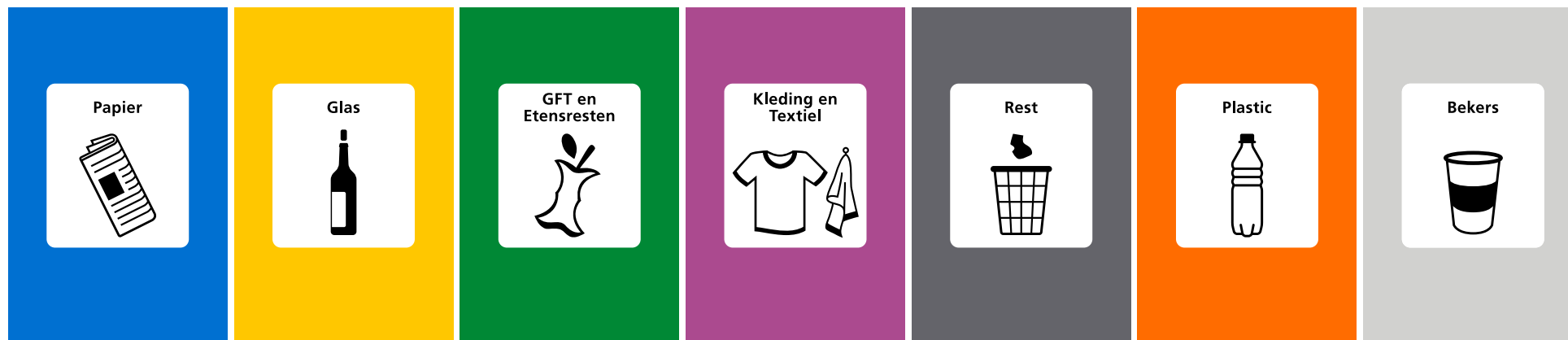
Toepassing van de sets op een afvalbak in dezelfde kleur als de afvalstroom.

Toepassing van de sets op een afvalbak in een andere kleur dan de afvalstroom.

2.1 Wit vlak - Met een ondergrond in de kleur van de afvalstroom

Op een ondergrond die dezelfde kleur heeft als de afvalstroom, bijvoorbeeld een geheel oranje afvalbak, wordt de set als volgt toegepast (wit vlak):

2.2 Kleurkader - Met een ondergrond in een andere kleur dan de afvalstroom

Op een ondergrond die een andere kleur heeft dan de afvalstroom, wordt de set als volgt toegepast (wit vlak, kleurkader én een witte rand):

2.3 Plastic en varianten

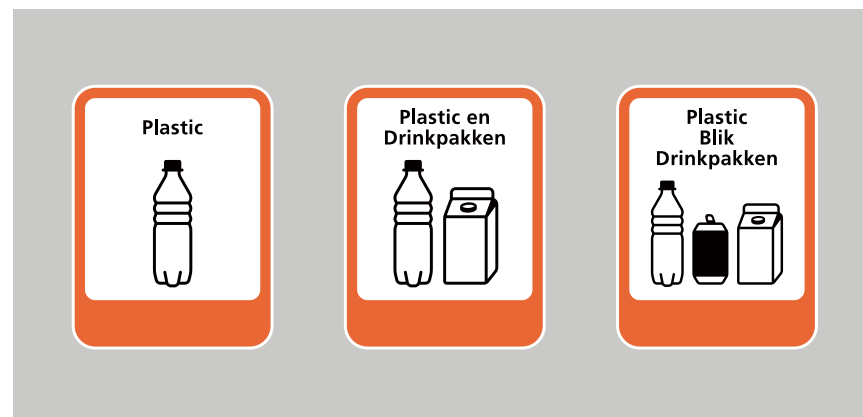
De afvalstroom 'Plastic' kent verschillende varianten; 'Plastic', 'Plastic en Drinkpakken' en 'Plastic Blik Drinkpakken'. Daarnaast is er de mogelijkheid om de term 'Plastic' uit te breiden tot 'Plastic verpakkingen'. De andere varianten worden dan 'Plastic verpakkingen en Drinkpakken' en 'Plastic verpakkingen, Blik en Drinkpakken'.

2.3.1 'Plastic'

Toepassing op ondergrond die dezelfde kleur heeft als de afvalstroom.

Toepassing op ondergrond met een andere kleur dan de afvalstroom.

2.3.2 'Plastic verpakkingen'

Toepassing op ondergrond die dezelfde kleur heeft als de afvalstroom.

Toepassing op ondergrond met een andere kleur dan de afvalstroom.

3 Do's and don'ts

3.1 Do's

Pas altijd de juiste, bijbehorende kleur voldoende opvallend toe in combinatie met tekst en beeld. De drie elementen vormen samen een onlosmakelijk geheel

Het pictogram en de terminologie staan in sterke relatie tot de kleur. Het is voor de herkenbaarheid van de afvalstroom essentieel dat altijd de kleur van de afvalstroom terugkomt in de communicatie naar de gebruiker.

Wat nodig is om een afvalbak of de pictogramset opvallend te laten zijn, hangt af van de afstand tussen de gebruiker en de afvalbak; bij toepassing in een kantoor is dit bijvoorbeeld heel anders dan langs de openbare weg.

Het beste is om het gehele oppervlakte of een zo groot mogelijk deel van een bak te voorzien van dezelfde kleur als de afvalstroom.

Plaats de elementen op de meest geschikte positie op de afvalbak

Plaats de informatie zó, dat het vanuit de gebruiker goed te zien en te lezen is. Let er bijvoorbeeld op dat het niet te laag is. Dan is het niet goed leesbaar en bestaat het risico op afdekking door andere objecten.

Zorg voor goede leesbaarheid

De minimale leesafstand is 1 meter, de breedte van het witte vlak mag daarom niet kleiner dan 5 cm worden. Advies is om te kiezen voor een grotere weergave die past bij de situatie. Volg hierbij onderstaande richtlijnen:

Containers (huishoudelijk afval, milieustraat)

Van een relatief grote afstand moet worden gezien welke bak voor welke afvalstroom is. We adviseren de set groot toe te passen, in verhouding met de grootte van de container. Minimale breedte witte vlak: ongeveer 30 cm.

Publieke ruimte (winkelstraat, stations, etc.)

In de publieke ruimte wordt de set tenminste middelgroot toegepast. Van een aantal meters afstand moet worden gezien welke bak, of compartiment daarvan, voor welke afvalstroom is. Minimale breedte witte vlak: ongeveer 20 cm.

Gebouwen (kantoren, musea, etc.)

In gebouwen is de afstand tussen gebruiker en de afvalbak over het algemeen beperkt. De set kan daar kleiner worden weergegeven. Minimale breedte witte vlak: ongeveer 10 cm.

Gebruik het standaard lettertype of een ander goed leesbare letter

Als alternatief kan het lettertype van de huisstijl van de organisatie worden toegepast. Belangrijk hierbij is dat de leesbaarheid van het lettertype goed is.

Gebruik beginkapitalen en kleine letters

Schrijf de namen van de afvalstromen zoals aangegeven in dit document: elke (sub)afvalstroom wordt geschreven met een hoofdletter, de rest van de tekst in kleine letters. Dit levert de beste leesbaarheid op.

Pas alleen een vertaling toe wanneer dit nodig is

De terminologie wordt in principe in het Nederlands weergegeven. Indien een combinatie van Nederlands met een andere taal (bijvoorbeeld Engels) wordt toegepast, is het advies om (vrijwel) gelijkende terminologie niet dubbel weer te geven ('Glas' & 'Glass'; in dit geval volstaat het om alleen 'Glas' weer te geven).

Plaats pictogram en tekst dichtbij elkaar, zodat het wordt waargenomen als één geheel

De terminologie en het pictogram hebben een duidelijke relatie tot elkaar. Het is daarom belangrijk dat deze elementen dicht bij elkaar worden weergegeven. In principe in de verhouding zoals weergegeven in hoofdstuk 2.

3.2 Don'ts

Pas de set in principe niet diapositief toe

De beste leesbaarheid en functionaliteit van de set wordt behaald bij het toepassen van de set als wit vlak op een object in de kleur van de afvalstroom. Wanneer de ondergrond een andere kleur heeft, moet de set met kleurkader worden toegepast.

Indien voorgaande optimale toepassingen niet mogelijk of wenselijk zijn, bestaat de mogelijkheid de set diapositief toe te passen.

Let wel: het kleurcontrast is bij deze toepassing niet optimaal. De leesbaarheid is dus minder goed, vooral bij de blauwe, groene en oranje stromen.

Dit kan met name problemen opleveren bij:

- relatief kleine weergave;
- toepassing bij slechte lichtomstandigheden;
- voor gebruikers met verminderd zicht.

Een voorbeeld van diapositieve toepassing wordt weergegeven op de volgende pagina.

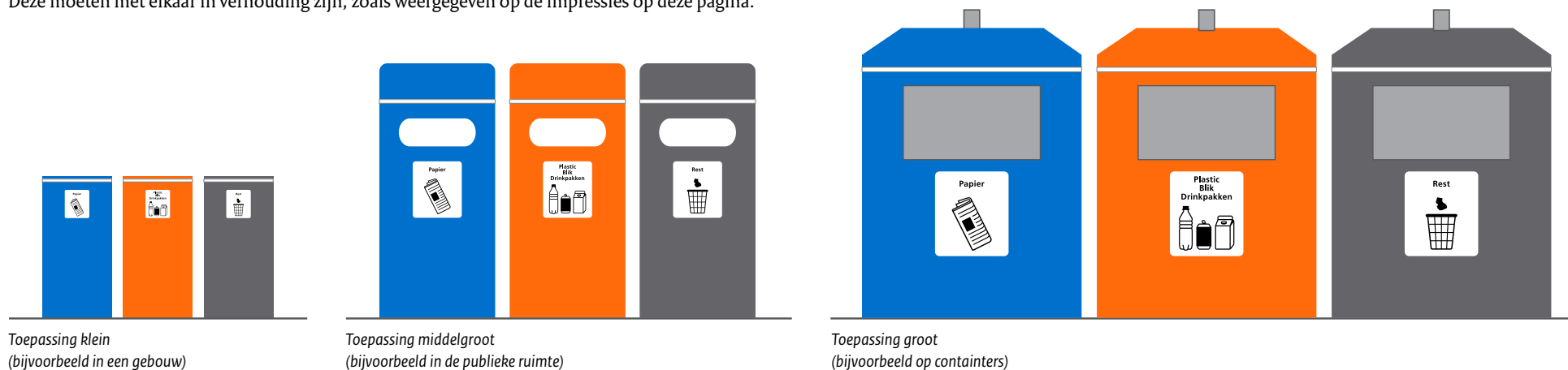
Voeg geen elementen aan de set toe

Iedere afvalstroom wordt vertegenwoordigd door één product. Onderzoek wijst uit dat dit goed wordt begrepen. Het toevoegen van andere elementen of het anderszins aanpassen van de pictogrammen is niet gewenst. Dit zou ten koste gaan van de consistentie en daarmee het gewenste leer-effect voor heel Nederland teniet doen.

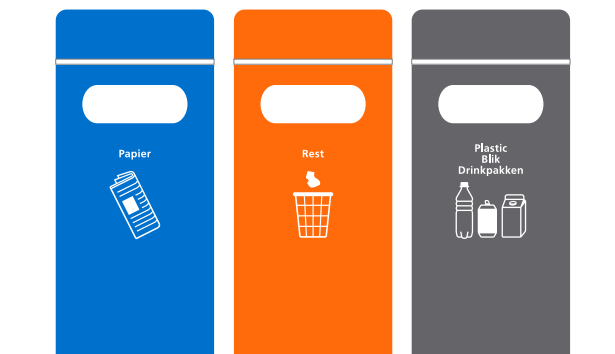

3.3 Voorbeeld: passende grootte

De optimale grootte van de sets hangt af van de gewenste leesafstand en van de grootte van de afvalbak. Deze moeten met elkaar in verhouding zijn, zoals weergegeven op de impressies op deze pagina.

3.4 Voorbeeld: diapositieve toepassing

*Toepassing diapositief.
Let wel: het kleurcontrast en de leesbaarheid is bij deze toepassing niet optimaal.*

4 Bestanden

De set kleur-naam-pictogrammen is geschikt voor directe toepassing, bijvoorbeeld als een sticker. Hiervoor zijn kant-en-klare bestanden beschikbaar. Op deze pagina wordt beschreven wanneer u welke bestanden gebruikt. Op de volgende pagina's wordt een overzicht gegeven van de beschikbare bestanden.

Mogelijk sluit de vorm van de beschikbare set niet optimaal aan bij de vorm van de bak of container.

Het is mogelijk de set aan te passen. Hiertoe zijn de bewerkbare bestanden beschikbaar. Dit zijn de EPS bestanden (herkenbaar aan de extensie .eps achter de bestandsnaam).

De do's en dont's in dit document helpen bij het maken van de juiste keuzes voor het eventueel aanpassen en toepassen van de set, zodat deze optimaal effect zullen hebben op goede afvalscheiding.

Stap 1: wit vlak of kleurkader?

Indien een de set op een object wordt geplaatst dat dezelfde kleur heeft als de afvalstroom, dan kiest u voor bestanden uit de set met alleen een wit vlak.

Te herkennen aan 'Wit' aan het begin van de bestandsnaam.

Bij een object met een andere kleur dan de afvalstroom, bijvoorbeeld een witte of RVS afvalbak, past u bestanden uit de set met een kleurkader toe. Te herkennen aan 'Kleurkader' aan het begin van de bestandsnaam.

Stap 2: welke afvalstroom?

Voor Papier, Glas, GFT & Etensresten, Kleding & Textiel, Bekers en Rest is er per stroom één optie beschikbaar. In de bestandsnamen komt de naam van de afvalstroom terug.

Plastic en varianten

Zowel de optie van de schrijfwijze plastic (verpakkingen) als de naam van de drie varianten zijn terug te vinden in de bestandsnaam.

Stap 3: waarvoor gebruiken?

Object/drukwerk

Bij toepassing op objecten of in drukwerk wordt eerst een keuze gemaakt voor het kleurtype (meestal vermeld door een producent/leverancier van het object of drukwerk):

CMYK (ook wel 'full color' genoemd)

Deze bestanden kenmerken zich door het achtervoegsel '- Drukwerk_CMYK.eps'.

PMS (ook wel 'Pantone-kleuren' genoemd)

Deze bestanden kenmerken zich door het achtervoegsel '- Drukwerk_PMS.eps'.

Schermdigitaal (én voor Microsoft Word)

De bestanden voor gebruik op scherm (maar ook voor in bijvoorbeeld Microsoft Word) kenmerken zich door het achtervoegsel '- Scherm.png'.

4.1 Overzicht bestanden

4.1.1 Wit vlak

Papier

Wit - Papier - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - Papier - Drukwerk_PMS.eps
Wit - Papier - Scherm.png

Glas

Wit - Glas - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - Glas - Drukwerk_PMS.eps
Wit - Glas - Scherm.png

GFT en Etensresten

Wit - GFT - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - GFT - Drukwerk_PMS.eps
Wit - GFT - Scherm.png

Kleding en Textiel

Wit - Textiel - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - Textiel - Drukwerk_PMS.eps
Wit - Textiel - Scherm.png

Bekers

Wit - Bekers - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - Bekers - Drukwerk_PMS.eps
Wit - Bekers - Scherm.png

Rest

Wit - Rest - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - Rest - Drukwerk_PMS.eps
Wit - Rest - Scherm.png

Plastic

Wit - Plastic - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - Plastic - Drukwerk_PMS.eps
Wit - Plastic - Scherm.png

Plastic en Drinkpakken

Wit - Plastic-drink - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - Plastic-drink - Drukwerk_PMS.eps
Wit - Plastic-drink - Scherm.png

Plastic Blik Drinkpakken

Wit - Plastic-blik-drink - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - Plastic-blik-drink - Drukwerk_PMS.eps
Wit - Plastic-blik-drink - Scherm.png

Plastic verpakkingen

Wit - Plasticverp - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - Plasticverp - Drukwerk_PMS.eps
Wit - Plasticverp - Scherm.png

Plastic verpakkingen en Drinkpakken

Wit - Plasticverp-drink - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - Plasticverp-drink - Drukwerk_PMS.eps
Wit - Plasticverp-drink - Scherm.png

Plastic verpakkingen, Blik en Drinkpakken

Wit - Plasticverp-blik-drink - Drukwerk_CMYK.eps
Wit - Plasticverp-blik-drink - Drukwerk_PMS.eps
Wit - Plasticverp-blik-drink - Scherm.png

4.1.2 Kleurkader

Papier

Kleurkader - Papier - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - Papier - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - Papier - Scherm.png

Glas

Kleurkader - Glas - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - Glas - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - Glas - Scherm.png

GFT en Etensresten

Kleurkader - GFT - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - GFT - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - GFT - Scherm.png

Kleding en Textiel

Kleurkader - Textiel - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - Textiel - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - Textiel - Scherm.png

Bekers

Kleurkader - Bekers - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - Bekers - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - Bekers - Scherm.png

Rest

Kleurkader - Rest - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - Rest - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - Rest - Scherm.png

Plastic

Kleurkader - Plastic - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - Plastic - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - Plastic - Scherm.png

Plastic en Drinkpakken

Kleurkader - Plastic-drink - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - Plastic-drink - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - Plastic-drink - Scherm.png

Plastic Blik Drinkpakken

Kleurkader - Plastic-blik-drink - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - Plastic-blik-drink - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - Plastic-blik-drink - Scherm.png

Plastic verpakkingen

Kleurkader - Plasticverp - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - Plasticverp - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - Plasticverp - Scherm.png

Plastic verpakkingen en Drinkpakken

Kleurkader - Plasticverp-drink - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - Plasticverp-drink - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - Plasticverp-drink - Scherm.png

Plastic verpakkingen, Blik en Drinkpakken

Kleurkader - Plasticverp-blik-drink - Drukwerk_CMYK.eps
Kleurkader - Plasticverp-blik-drink - Drukwerk_PMS.eps
Kleurkader - Plasticverp-blik-drink - Scherm.png

5 Gebruiksrecht

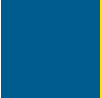
De set is ontwikkeld voor het gebruik door (semi-)publieke en niet-commerciële instellingen die afvalscheiding willen stimuleren. De ontwerpen zijn vervaardigd door Mijksenaar wayfinding experts.

Het gebruiksrecht op de ontwerpen, inclusief de pictogrammen, wordt onbeperkt verleend aan partijen die deze willen gebruiken voor het stimuleren of ondersteunen van afvalscheiding. Ook toepassing door commerciële bedrijven die met hun product het publieke belang dienen op het gebied van afvalscheiding is toegestaan. Hiermee ontstaat een eenheid in communicatie met betrekking tot afvalscheiding.

De pictogrammen zijn ontwikkeld voor gebruik op middelen die gerelateerd zijn aan afvalscheiding. Toepassing van deze pictogrammen voor andere doeleinden dan afvalscheiding is niet toegestaan (bijvoorbeeld identificatie van een bar door middel van het pictogram van 'Glas').

Het gebruik van de pictogrammen voor commerciële toepassing is niet toegestaan.

Het is toegestaan om aanpassingen te doen aan de set om deze beter toe te kunnen passen op bepaalde afvalbakken of in documenten (bijvoorbeeld het aanpassen van maatvoering en typografie). Het auteursrecht op de pictogrammen ligt bij Mijksenaar. Dat wil zeggen dat de pictogrammen zelf niet zonder toestemming aangepast mogen worden.

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat

www.rijkswaterstaat.nl
0800 - 8002

september 2018 | wvl0617kk022